

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

2. Elementorum terræ & aquæ consortium mirè artificiosum & vtile.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

Numinis, licet malè resonet hominis impatientia. Sic contra-
punctum canitur. Quòd si verò iam homines ipsos ludentes con-
sideremus, canunt quidam benè, quia boni; malè alij, quia mali;
tametsi præstantissima non illis modò, sed istis etiam instrumenta
suppedientur. Neque dubium est, exceptis pravis hominibus,
optima esse omnia totius Mundi instrumenta, in quibus omnibus,
& David, & tres pueri, & alij Sancti Numen laudauerunt.

Inter hæc instrumenta, est tertia sublunaris Mundi pars, a-
qua; & quarta tellus: quæ duæ partes, mirabili providentia, inter
se, loci viciniâ, & elementi vtriusq; mixturâ, coherent. Hoc con-
nubio omnia gignuntur, quæ necessaria sunt, ad vitam hominis
sustentandam. Aridus & sterilis pulvis esset terra, sicco cineri simi-
lis, nec frugis, nec ponderis quidquam ferre posset, farinae instar,
ponderi cedens, si humectata non coalesceret. Aqua igitur eam
humectat, estque ei in *glutinum*, vt ait Philo. Qui, alio loco, id etiã
inter admirabilia ponit, his verbis: *Nonne prodigiosum videtur,*
id, quod dissolubile est, contineri à dissolutiuo, videlicet terram ab aqua?
Nec contineri tantum, sed & fructiferum fieri, scilicet, *qui facit*
magna, & inscrutabilia, & mirabilia absque numero, ille etiam dat plu-
uiam, super faciem terræ, & irrigat aquis vniuersa. Hoc beneficium
ab aquis terra, & per terram, accipiunt mortales. Sed & vicissim
terra aquas, & per has, mortales omnes, beneficio afficit, non so-
lum dum eas sustinet; sed etiam quia aquæ, per canales terræ, lim-
pidissimè percolantur, extractaque salfedine ex adustis exhalatio-
nibus commixtis nata, fiunt dulces, atque potabiles, & idoneæ ad
germina, sine morfu, aut vredine, nutrienda. Fuère, qui *cunctorum*
originem esse dicerent, ignem & aquam, apud Arnobium. In diuinis
legimus: *Dixit etiam Deus: Producant aquæ reptile animæ viuentis,*
& volatile super terram, sub firmamento cali. Creauitque Deus cete
grandia, & omnem animam viuentem atque motabilem, quam produ-
xerant aqua in species suas, & omne volatile, secundum genus suum.
Quo loco, per *reptile*, pisces intelliguntur, qui pedibus destituti,
quasi repunt. Estque in mari tanta varietas, vt exprimat omne
genus terrestrium bestiarum: tanta ad facilem conuersionem op-
portunitas, vt, Theodosio teste, *vnus nauis onera vix aliquot mil-*
libus iumentorum vehi possent. Quanquam neque fluuij sunt nauium
impatient-

II.

Philo in Cos-
mop. Idem
lib. de plan-
tat. Noc.
Iob. 5. 9.

Arnob lib. 2.
contr. Gent.
Gen. 2. 20.

Theod. ser. 2.
de provid.
sub finem.

impatientes; quorum nonnulli aurum arenis miscent. Itaque si esurimus, alit nos aqua piscibus; potum præbet, si sitimus. Quin & si aurum, si margaritas quærimus, in illa reperimus. Si iter facturi sumus, vehit nos; & si quid est lutulentum, valet ad sordes abluendas; si quid intutum, ad ciuitates muniendas, distinguendasque regiones, intercurrit. Neque hortos quidquam magis animat, quàm aquæ, in omnes delicias hinc de petra, inde de mensa, alibi de concha vel de statua, salacissimè salientes. Quod si quis ægrotet, vel acidulas habet, vel thermas, quibus restauretur. Quocirca, vt puteum quondam Patriarcha *abundantiam*, ita nos omnes aquas beneficiorum diuinorum *abundantiam* possumus appellare. De quarum vtilitatibus ac laude prolixè agit Petrus Damiani, Vitruuius, & Lælius Bisciola. Illud prodigij loco haberetur, nisi quotidiana experientia in contemptum veniret; quòd aqua aëre multò grauior, tamen supra aërem ascendat, & in sublimi suspensa feratur, volitetque, plumæ aut lanæ instar. Quæ ob causam à Iob DEVS laudatur, tanquam ille sapientissimus artifex. *Qui ligat aquas in nubibus suis: vt non erumpant pariter deorsum.* Vbi mihi videtur Iob nubes non tantùm considerasse, tanquam fecundas pluuiarum matres; sed etiam, vt quædam picturata, & auro refulgentia tapetia, velæque soli oppansa ad optatam hominibus extra tecta versantibus vmbra iniiciendam: quod vix magnis sumptibus, in teatro Romano, legimus impetratum.

III.

Ob has aquarum vtilitates, vel necessitates, vel iucunditates, nulli mortales sumptui, nulli labori parcunt, vt in vrbes, vicinias, domusue suas deriuentur. Hinc tanta, per aquæductus, Romæ elim, aquarum vbertas influebat, vt, per urbem atque cloacas, toti amnes inundare viderentur, & vniuersæ propemodum ædes, subterraneos meatus, siphones ac fistulas venosas haberent. Quorum accuratissimam diligentiam M. Agrippa egit, qui urbem pluribus alijs monumentis adornauit. Vnde, apud Sueronium, Augusti iocus, flagitante vini largitionem populo: *Satis ab Agrippa genero suo prospectum dicentis, ne populus sitiret.* Plinium audiamus. *Clarissima, inquit, aquarum omnium, in toto orbe, frigoris salubritatisque, palma, præconio nobis Romæ Marcia est, inter reliqua Deum munere urbi tributa. Vocabatur hæc quondam Aulseia, fons autem ipse Piconia.*

Oritur

Gen. 26. 33.
Iob. 26. 8.

Iob. 26. 8.

Strabo. li. 35.

Plin. lib. 31.
cap. 3.